

**Dobre praktyki
prostej komunikacji bankowej**
Część 2

ZWIĄZEK
BANKÓW
POLSKICH

Zarząd Związku Banków Polskich przyjął
Dobre praktyki w maju 2023 roku

Spis treści	2
Wstęp	3
Wprowadzenie	4
Regulamin – praktyczne porady i przykłady	5
Podstawowe zasady	6
Jak otworzyć konto, kto i jak może z niego korzystać (pełnomocnictwa)	11
Dyspozycja na wypadek śmierci	16
Blokady na koncie	17
Należności, windykacja	18
Opłaty i prowizje	19
Usługi dodatkowe do konta	21
Zmiany taryf, regulaminów	22
Sekcja reklamacyjna (schemat)	25
Bezpieczeństwo – na przykładzie karty do konta	26
Rozwiązanie lub wypowiedzenie umowy	30
Cennik – tabela opłat i prowizji	32
Rekomendacje językowe	34
Najważniejsze propozycje zmian językowych	35
Zawartość i układ tabel	36
Przykład cennika	38
Słownik	41
Autorzy	47

Szanowni Państwo,

przekazujemy Państwu **drugą część Dobrych praktyk prostej komunikacji bankowej**. Chcemy, aby klienci banków rozumieli, co do nich piszemy. Dlatego z zaangażowaniem upraszczamy komunikację bankową. Piszemy **Z**rozumiale **B**epośrednio **P**rosto.

Odbiorcy zyczliwie przyjęli pierwszą część, którą opublikowaliśmy w 2021 roku:

- opisaliśmy w niej zasady oraz badania i mierniki, które dotyczą prostego języka,
- pokazaliśmy, w jaki sposób uczymy prostego języka i jak promujemy go w bankach,
- podjęliśmy także pierwszą próbę opracowania standardów dokumentów w prostym języku, zaczynając od regulaminów promocji.

Druga część Dobrych praktyk zawiera praktyczne porady i przykłady, jak pisać regulaminy oraz tabele opłat i prowizji:

- opisaliśmy tutaj m.in. podstawowe zasady pisania regulaminów i sposoby komunikacji z klientem, np. jak poinformować klienta o zmianach w regulaminie lub odpowiedzieć na reklamację,
- zebraliśmy praktyczne wskazówki, jak tworzyć tabele opłat i prowizji, np. jakich słów używać, jaki układ i kolejność informacji zastosować.

Liczymy na to, że zarówno klienci, jak i pracownicy banków przyjmą przychylnie nasze kolejne działania na rzecz prostej komunikacji bankowej. Zależy nam, aby dobrze służyły współpracy i budowie wzajemnych relacji między bankami a konsumentami.

Zachęcamy, aby wykorzystywali Państwo porady zawarte w obu częściach Dobrych praktyk, gdy będą Państwo tworzyć komunikaty i dokumenty dla klientów.

Zarząd Związku Banków Polskich

W pierwszej części [Dobrych praktyk prostej komunikacji bankowej](#) opisaliśmy podstawowe zasady, jak pisać prosto i empatycznie o produktach bankowych.

Teraz czas na więcej inspirujących przykładów z dokumentów banków, które podpisały [Deklarację banków w sprawie standardu prostego języka](#)

Wybraliśmy przykłady z dokumentów, które mają dla klientów szczególne znaczenie. Zobacz, jak można upraszczać:

- regulaminy,
- cenniki (tabele opłat i prowizji).

Regulamin – praktyczne porady i przykłady

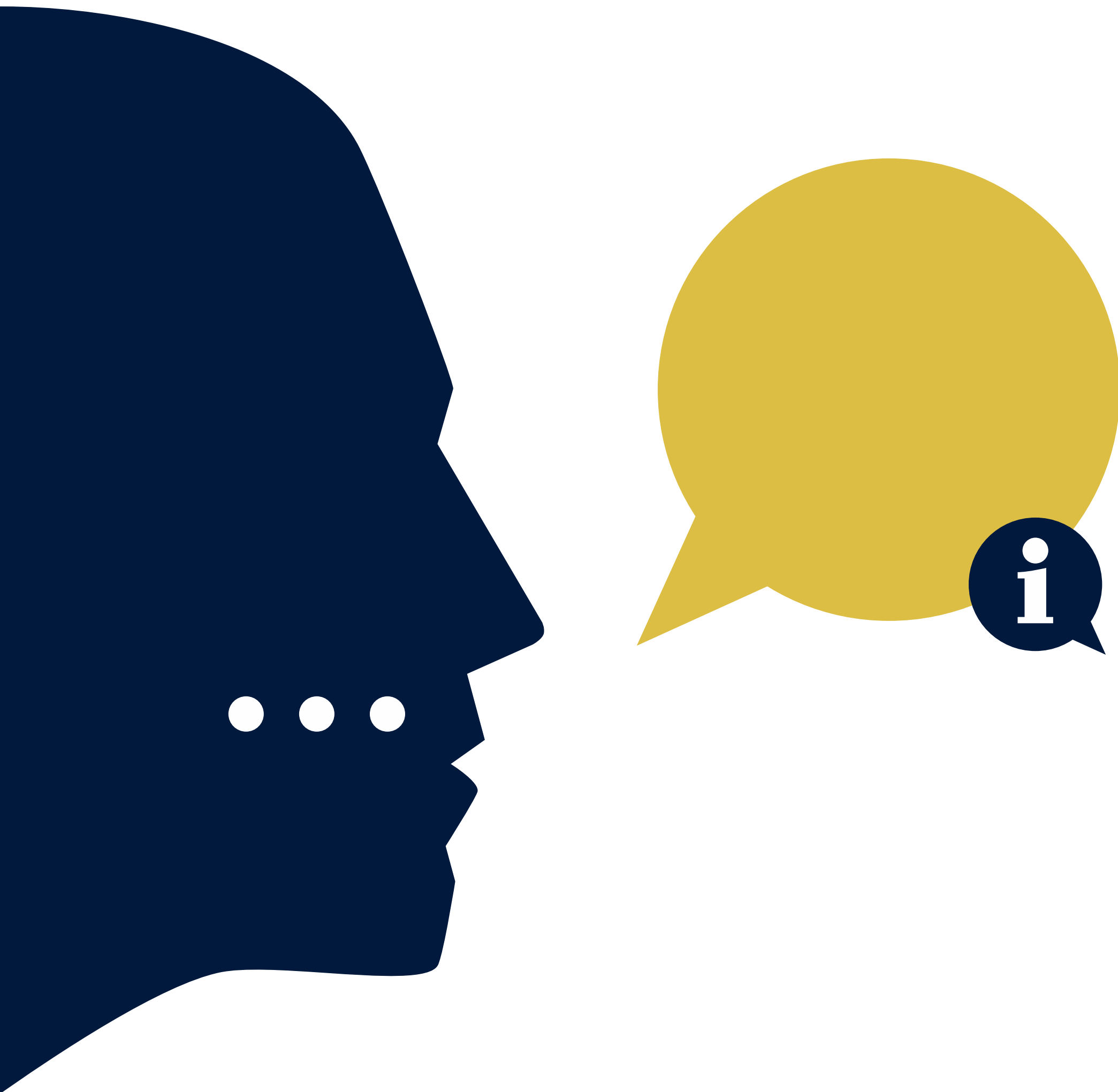

Podstawowe zasady

Wiemy, że tworzenie regulaminów i innych dokumentów bankowych nie jest łatwe, ale nawet o najbardziej skomplikowanych sprawach można mówić i pisać prosto. Staramy się, aby każdy mógł je zrozumieć.

W tej części dowiesz się, jak opisywać to:

- co klient znajdzie w regulaminie,
- jak klient może otworzyć konto,
- jak klient może korzystać z konta – rodzaje kont i ustanowienie pełnomocnika,
- jak klient może zamknąć konto oraz związane z nim dyspozycje, np. na wypadek śmierci,
- w jakich sytuacjach klient może nie mieć dostępu do pieniędzy na koncie (blokada, np. pod zajęcia egzekucyjne, należności przeterminowane, windykacja),
- za co pobieramy opłaty od klienta (także potrącenia),
- z jakich usług dodatkowych do konta klient może skorzystać (przykłady: regularne oszczędzanie, usługa SMS, mechanizm bilansujący, usługi dodatkowe dla klientów),
- kiedy możemy zmienić taryfę lub regulaminy i jak powinniśmy komunikować o zmianach,
- jak klient może reklamować nasze usługi,
- jak możemy wspólnie zadbać o bezpieczeństwo (na przykładzie karty do konta),
- jak klient może wypowiedzieć lub rozwiązać umowę.

Podstawowe zasady

Czcionka, akapit, układ rozdziałów

aby dokument był jasny i przyjemny w odbiorze

- Pierwszą stronę regulaminu możemy przeznaczyć na stronę tytułową.
- Stosujemy czytelną czcionkę o wielkości nie mniejszej niż 10 punktów.
- Używamy prostej czcionki (na przykład Arial, Calibri, Tahoma).
- Formatujemy tekst w taki sposób, żeby odstępy między literami i wierszami umożliwiały szybkie przeczytanie tekstu.
- Piszemy tekstem ciągłym zamiast kolumn, wyrównujemy tekst do lewej (brak wyjustowania).
- Nie używamy kursywy i wielkich liter (wersalików).
- Unikamy ściany tekstu, czyli obszernego bloku pisanych w jednym ciągu zdań, które nie są w żaden sposób rozdzielone lub wyróżnione.
- Jeśli wyróżniamy tekst wypunktowaniem, stosujemy maksymalnie 3–4 linie tekstu dla każdego punktu.
- Dbamy o formę graficzną – strona wizualna ma szczególne znaczenie, jeśli opisujemy trudne, długie, skomplikowane, wielowątkowe sprawy.
- Układamy treści w przejrzyste tabele, rozpisujemy kolejne kroki, np. w formie „drzewka”.
- Unikamy paragrafów, preferujemy ciągłą numerację punktów, stosujemy podpunkty.
- Wyróżniamy najważniejsze informacje (kolor, pogrubienie).

Słownik

jak najprostszy i najkrótszy

- Używamy prostych i powszechnie znanych wyrazów, unikamy formalizmów oraz słów ze stylu urzędowego i prawniczego.
- Definiujemy tylko te słowa trudne, niepospolite lub skróty, których używamy w regulaminie więcej niż jeden raz.
- Słownik możemy umieścić na końcu dokumentu.
- Pospolite słowa – jak klient, konto, kredyt, karta, lokata, odsetki, wniosek, umowa lub regulamin – zapisujemy małą literą (zasada dotyczy całego dokumentu, nie tylko słownika).
- Słowa zdefiniowane w słowniku wyróżnij w tekście regulaminu, np. podkreśleniem przerywaną linią.

Podstawowe zasady

Zawartość rozdziałów konkretnie, wprost i z perspektywy klienta	- Tytuły rozdziałów powinny jasno wskazywać, co klient może w nich znaleźć. - W „Postanowieniach końcowych” zapisujemy tylko te informacje, których nie ma w innych rozdziałach, a są ważne. - Trudne zagadnienia wyjaśniamy na przykładach, które pomogą klientowi je zrozumieć. - Piszemy konkretnie i wprost, ale wyczerpująco i z perspektywy klienta – uprzedzamy jego następne pytania, np. warto dopisać, gdzie klient może zrealizować swoje zlecenie, np. w serwisie transakcyjnym, placówce lub aplikacji mobilnej.
Odwołania, linki tylko takie, które mają wartość dla czytelników	- Unikamy odwołań do aktów prawnych i numerów punktów czy ustępów. - Jeśli musimy, podajemy tytuł aktu prawnego, nie podajemy odniesienia do Dziennika Ustaw. - Podstawę prawną podajemy pod tekstem regulaminu, a nie w jego treści. - Unikamy odsyłania klienta do innych regulaminów lub dokumentów. - Jeśli regulamin jest w wersji elektronicznej, to każdy odnośnik do strony internetowej lub innego dokumentu powinien być aktywny/podlinkowany.
Styl komunikacji z czytelnikami my piszemy do Ciebie, stosujemy język inkluzywny	- Preferujemy styl Ty (klient/klientka) – my (bank). - Jeśli to możliwe, unikamy sformułowań takich jak: posiadacz, właściciel, kredytobiorca, pełnomocnik. - W korespondencji adresowanej do wielu odbiorców używamy języka inkluzywnego – nie używamy zwrotów, które podkreślają płeć. - Używamy zwrotów, które są konkretne – nie łącimy: właściciel/ka lub właściciel/właścicielka.

Podstawowe zasady

Wprowadzamy **konkretny tytuł**: Co znajdziesz w regulaminie. Co należy wiedzieć przed lekturą regulaminu.

W tym rozdziale warto zapisać:

- co określa regulamin,
- odesłanie do słownika,
- wyjaśnienie, kogo mamy na myśli, gdy piszemy Ty i my,
- odesłanie do innych dokumentów, np. reklamacji, taryfy.

Zostawiamy tu minimum trudnych, formalnych zapisów.

Sprawdzamy, czy nie dublujemy informacji, np. z umową (jeśli tak, usuwamy z regulaminu).

Możemy uporządkować treści tak:

- informacja o KNF – jeśli jest w umowie, usuwamy ją z regulaminu,
- zajęcia egzekucyjne – można umieścić w części, która dotyczy wypowiedzenia umowy,
- identyfikacja klienta – można ją przenieść do części, która dotyczy dysponowania kontem,
- prawo do formy elektronicznej lub papierowej – jeśli jest w umowie, nie dodajemy go w regulaminie,
- szczegóły (np. ile można mieć kont, czy można składać zlecenia płatnicze, dostać kartę itp.) – można przenieść do innych rozdziałów.

Dodajemy jedno zdanie, które odsyła czytelnika do słownika, np. Wyjaśnienie terminów znajdziesz w słowniku na końcu regulaminu.

Podstawowe zasady

Praktyczne przykłady

styl Ty-my

- Jeśli piszemy w formie „Ty” (Ciebie, Ci, Twój itp.) – mamy na myśli osobę, która ma konto (dotyczy to również zdań, w których używamy słów takich jak np. „możesz”, „dysponujesz”, „określasz”).
- Jeśli piszemy w formie „my” – mamy na myśli bank, (dotyczy to również zdań, w których używamy słów takich jak np. „prowadzimy”, „realizujemy”, „zmieniamy”).

język inkluzywny

Zamiast	Napisz
Jesteś kredytobiorcą.	Masz kredyt.
Otrzymałeś potwierdzenie mejlem.	Wysłaliśmy Ci potwierdzenie mejlem.

konkretne tytuły

Zamiast	Napisz
Postanowienia ogólne	Co znajdziesz w regulaminie Co warto wiedzieć, zanim przeczytasz regulamin

Jak otworzyć konto, kto i jak może z niego korzystać (pełnomocnictwa)

- Opisujemy tu praktyczne aspekty związane z otwarciem konta. Im konkretniej, tym lepiej – cenną wskazówką będzie np. informacja, gdzie klienci mogą zrealizować daną czynność (np. w serwisie transakcyjnym, oddziale lub aplikacji mobilnej).
- Dbamy o lekką formę graficzną. Staramy się, aby ustępy/punkty nie były dłuższe niż 3-4 wiersze.
- Stosujemy tabele lub infografiki (etapy) – unikniemy trudnych, długich, wielowątkowych opisów.
- Definicje staramy się wyjaśniać na przykładach.

Przykład – otwarcie konta

Jeśli chcesz otworzyć pierwsze konto indywidualne lub wspólne – musimy zawrzeć umowę. Jeśli otwierasz kolejne konto w ramach zawartej już umowy, wystarczy Twój wniosek. Wszystkie przypadki opisaliśmy w tabeli:

rodzaj konta	umowa	wniosek
pierwsze konto indywidualne	TAK	-
kolejne konto indywidualne	-	TAK
pierwsze konto wspólne	TAK	-
kolejne konto wspólne z tą samą osobą	-	TAK
kolejne konto wspólne, ale pierwsze z tą osobą	TAK	-

Jak otworzyć konto, kto i jak może z niego korzystać (pełnomocnictwa)

Przykład – otwarcie konta

Jeśli otwarcie konta wymaga umowy

Składasz wniosek

Wniosek możesz złożyć:

- przez naszą stronę internetową: nazwabanku.pl,
- w biurze obsługi klienta, które znajduje się ...,
- w oddziale – lista oddziałów znajduje się tutaj.

Szczegóły znajdziesz na naszej stronie internetowej, w biurze obsługi klienta lub w oddziale banku.

Potwierdzamy Twoją tożsamość

- Zanim przystąpimy do zawarcia umowy, potwierdzimy Twoją tożsamość. Jeśli jesteś już naszym klientem, będziemy mogli to zrobić, zanim złożysz wniosek.
- Zasady identyfikacji zależą od tego, w jaki sposób będziemy zawierali umowę. Przekażemy Ci szczegóły, gdy będziesz składać wniosek. Informacje te znajdziesz także na naszej stronie internetowej, w biurze obsługi klienta lub w oddziale.

Jak otworzyć konto, kto i jak może z niego korzystać (pełnomocnictwa)

Przykład – otwarcie konta

Zawieramy umowę i otwieramy konto

Potwierdzamy, że otworzyliśmy konto

- Jeśli zaakceptujemy Twój wniosek, zawrzemy z Tobą umowę.
  - Umowę możemy zawrzeć pisemnie lub elektronicznie. Szczegóły znajdziesz na naszej stronie internetowej oraz w biurze obsługi klienta.
  - Jeśli będziemy zawierać umowę elektronicznie – informacje o tym, jak to zrobimy, prześlemy Ci podczas składania wniosku.
  - Gdy zawrzemy umowę, otworzymy dla Ciebie konto.
-
- Potwierdzenie otwarcia konta prześlemy Ci: mejlem, pocztą tradycyjną, przez bankowość elektroniczną.

Jak otworzyć konto, kto i jak może z niego korzystać (pełnomocnictwa)

Przykład – otwarcie konta

Jeśli konto będziemy otwierać na podstawie Twojego wniosku

Sprawdzimy Twoją tożsamość

Zanim złożysz wniosek, potwierdzimy Twoją tożsamość.

Złożysz wniosek

Wniosek możesz złożyć:

- przez naszą stronę internetową: nazwabanku.pl,
- w biurze obsługi klienta, które znajduje się ...,
- w oddziale – lista oddziałów znajduje się tutaj.

Szczegóły znajdziesz na naszej stronie internetowej, w biurze obsługi klienta lub w oddziale banku.

Otworzymy konto

Jeśli zaakceptujemy wniosek, otworzymy dla Ciebie konto.

Potwierdzimy, że otworzyliśmy konto

Potwierdzenie otwarcia konta prześlemy Ci: mejlem, pocztą tradycyjną, przez bankowość elektroniczną.

Jak otworzyć konto, kto i jak może z niego korzystać (pełnomocnictwa)

Przykład – pełnomocnictwa

Kto i jak może działać jako pełnomocnik do konta

— Pełnomocnik to osoba, którą upoważniasz do korzystania z konta. Możesz to zrobić:

- w formie dyspozycji do konta,
- w innej formie – w tym: w akcie notarialnym, Twoim pisemnym oświadczeniu z podpisem poświadczonym notarialnie, umowie, porozumieniu lub udzielonym nam upoważnieniu.

— Pełnomocnik, którego upoważnisz do korzystania z konta w naszej bankowości elektronicznej lub w oddziale, może być pełnomocnikiem rodzajowym lub szczególnym. Różnice opisaliśmy w tabeli:

- rodzaje pełnomocnictw do konta:

Rodzaj pełnomocnictwa	Kto może być pełnomocnikiem	Co może zrobić pełnomocnik
Pełnomocnictwo rodzajowe	Osoba, która: • ma powyżej 18 lat i ma pełną zdolność do czynności prawnych, • jest rezydentem, czyli mieszka w Polsce, • ma adres korespondencyjny w Polsce.	• Pełnomocnik może dysponować kontem i kontami z nim powiązanymi niemal tak samo, jak Ty. • W dalszej części tego rozdziału znajdziesz listę czynności, których nie będzie mógł on wykonać.
Pełnomocnictwo szczególne	Osoba, która: • ma więcej niż 13 lat, a jeśli ma więcej niż 18 lat, musi mieć także pełną zdolność do czynności prawnych, • jest rezydentem, czyli mieszka w Polsce, • ma adres korespondencyjny w Polsce.	• Pełnomocnik może korzystać z konta tylko przy pomocy karty do konta.

Dyspozycja na wypadek śmierci

- Starannie dobieramy słowa. Nie piszemy np. „kiedy umrzesz”, tylko „kto może wypłacić pieniądze po Twojej śmierci”.
- Nie przepisujemy ustaw czy innych formalnych dokumentów. Wskazujemy tylko najbardziej praktyczne aspekty, które pomogą właścicielowi konta dobrze zabezpieczyć swoich bliskich.

Przykład – dyspozycja na wypadek śmierci

Czym jest dyspozycja na wypadek śmierci

- Dyspozycja na wypadek śmierci to dokument, w którym możesz określić, kto i na jakich zasadach może wypłacić pieniądze z konta po Twojej śmierci.
- Dyspozycję może złożyć tylko pełnoletni właściciel konta indywidualnego – w formie pisemnej. W każdej chwili może ją zmienić lub odwołać także na piśmie. Jeśli przekształcisz konto indywidualne w konto wspólne, złożona przez Ciebie dyspozycja przestanie obowiązywać.
- Możesz ją złożyć, zmienić, odwołać w placówce lub w oddziale albo wysłać oświadczenie z taką dyspozycją na nasz adres korespondencyjny.
- Wypłatę mogą otrzymać: małżonek, rodzeństwo, wstępni (czyli np. rodzice), zstępni (czyli np. dzieci) właściciela konta.
- Łączna wypłata – bez względu na liczbę wydanych dyspozycji – nie może być wyższa niż 20-krotne przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku, ogłaszane przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, za ostatni miesiąc przed śmiercią właściciela konta.
- Jeśli wydasz więcej niż jedną dyspozycję, a łączna suma dyspozycji przekracza limit, który wskazaliśmy powyżej, dyspozycja wydana później ma pierwszeństwo przed dyspozycją wydaną wcześniej. Jeśli ktoś otrzymał wypłatę z dyspozycji na wypadek śmierci z naruszeniem tej zasady, musi ją zwrócić spadkobiercom właściciela konta.
- Kwoty wskazane w dyspozycji:
  - nie wchodzą do spadku po właścicielu konta,
  - wypłacamy osobom wskazanym w dyspozycji – na podstawie skróconego aktu zgonu (bez postępowania spadkowego).

Blokady na koncie

- We fragmencie, który dotyczy blokad, opisujemy:
  - kiedy i w jaki sposób klient otrzyma od nas informację o blokadzie,
  - kiedy zdejmemy blokadę (ogólnie).
- Podajemy nazwę ustawy tylko tam, gdzie jest to niezbędne.
- Wymieniamy katalog potencjalnych sytuacji, w których możemy zablokować pieniądze, np. z tytułu zajęcia egzekucyjnego. Zapisy powinny być ogólne, bez szczegółów, które mogą się zmienić.

Przykład – blokady na koncie

Kiedy możemy zablokować pieniądze na koncie lub dostęp do konta

- Mamy prawo zablokować na koncie pieniądze, co do których mamy uzasadnione podejrzenie, że pochodzą z przestępstwa. Uprawnienie to nie obejmuje przestępstw, o których mowa w art. 165a lub w art. 299 Kodeksu karnego.
- Mamy prawo zablokować Ci dostęp do konta, jeśli:
  - stwierdzimy, że sposób korzystania przez Ciebie z konta był niezgodny z regulaminem, regulaminem obsługi klientów, umową lub przepisami prawa,
  - podejrzewamy, że z konta korzysta osoba do tego nieuprawniona,
  - stwierdzimy, że korzystasz z aplikacji automatyzujących,
  - doprowadzisz do nieautoryzowanej transakcji płatniczej – umyślnie lub z powodu rażącego niedbalstwa,
  - znajdziesz się na publicznej liście ostrzeżeń organu nadzoru finansowego (Komisji Nadzoru Finansowego w Polsce lub jej odpowiednika w innym kraju) przed nieuczciwymi przedsiębiorcami.
- Informację o blokadzie dostępu do Twoich pieniędzy lub konta prześlemy Ci elektronicznie, telefonicznie lub pisemnie. Możemy tego nie zrobić, jeśli wynika to ze względów bezpieczeństwa lub wymagają tego od nas przepisy prawa.
- Zdejmemy blokadę, gdy przestaną istnieć podstawy do jej utrzymania.

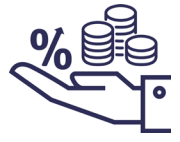
Należności, windykacja

- We fragmencie, który dotyczy zaległości, opisujemy:
  - kiedy i w jaki sposób klient otrzyma od nas informację o zadłużeniu,
  - od kiedy i jak liczymy odsetki/opłaty od zadłużenia przeterminowanego,
  - jaką przyjęliśmy kolejność spłaty zadłużenia, czyli na co przeznaczymy pieniądze, które wpłyną na spłatę zadłużenia,
  - co stanie się, jeśli klient nie spłaci zadłużenia – np. wypowiedziemy umowę.
- Jeśli korzystamy z windykacji zewnętrznej, dodajemy informację o tym, że możemy przekazać zadłużenie firmom windykacyjnym.

Przykład – należności, windykacja

Kiedy możemy zablokować pieniądze na koncie lub dostęp do konta

- Sprawdzaj saldo na koncie minimum raz w miesiącu. Jeśli zauważysz należność przeterminowaną, natychmiast ją spłać.
- Jeśli na koncie będzie się utrzymywać należność przeterminowana, możemy wypowiedzieć Ci umowę.
- Odsetki naliczymy i pobierzemy za okres, w którym masz należność przeterminowaną – do dnia, który poprzedza spłatę. Naliczamy je według stopy procentowej, którą wskazaliśmy w tabeli.
- Informację o należności przeterminowanej prześlemy Ci w serwisie transakcyjnym.
- Jeśli na konto, na którym jest należność przeterminowana, wpłyną pieniądze, zaliczymy je w kolejności na spłatę:
  - kosztów, w tym opłat i prowizji, które dotyczą konta lub kosztów windykacji,
  - odsetek od należności przeterminowanych,
  - należności przeterminowanych.
- Jeśli na koncie zabraknie pieniędzy na spłatę, możemy je pobrać z innych kont, w tym walutowych (przewalutujemy obciążenie zgodnie z zapisami regulaminu usług płatniczych). Upoważniasz nas do tego nieodwołalnie. Upoważnienie nie wygasa w przypadku śmierci właściciela konta.
- Jeśli należność przeterminowana utrzymuje się na koncie, które prowadzimy na rzecz osoby małoletniej, możemy także obciążyć konta:
  - przedstawiciela ustawowego, który zgodził się na to, aby osoba małoletnia zawarła umowę,
  - pełnomocnika do tego konta.

Opłaty i prowizje

— W tym rozdziale piszemy o tym:

- kiedy mogą się zmienić opłaty i prowizje,
- kiedy i w jakiej formie powiadomimy o tym klientów,
- że opłaty/prowizje pobieramy za nasze usługi, niezależnie od kwoty na koncie,
- co się stanie, jeśli rozwiążemy umowę,
- co się stanie, jeśli na koncie nie będzie pieniędzy na opłatę lub prowizję.

— Opisujemy zmiany w opłatach i prowizjach w sposób jasny i krótki. Wymieniamy powody zmiany, które zależą od nas (np. wprowadzamy nowe usługi) oraz zewnętrzne (np. zmiany stóp/wskaźników, związane ze zmianą przepisów prawa). Nie wymieniamy całego katalogu przyczyn z ustawy.

— Zamiast szczegółowo opisywać opłaty/prowizje, lepiej odesłać klientów do taryfy.

— Zamiast szczegółowo opisywać, np. „potrącenia zryczałtowanego podatku dochodowego od osób fizycznych”, odeślijmy klientów na stronę internetową lub do podstawy prawnej.

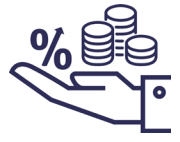
Przykład – opłaty i prowizje

Jakie opłaty i prowizje pobieramy i jak to robimy

— Opłaty i prowizje, które pobieramy w związku z kontem, znajdziesz w taryfie.

— Opłaty pobieramy jedynie za okres obowiązywania umowy. Jeśli opłatę pobieramy z góry, zwrócimy Ci ją proporcjonalnie, gdy rozwiążesz umowę.

— Zapewnij na koncie pieniądze na należne opłaty i prowizje. Mamy prawo pobrać je z konta. Uwzględnij, że jeśli na koncie nie będzie pieniędzy na opłatę lub prowizję, może to spowodować powstanie należności przeterminowanej.

Opłaty i prowizje

Przykład – opłaty i prowizje

Jakie opłaty i prowizje pobieramy

- Opłaty i prowizje pobieramy w złotych z konta głównego, chyba że wskażemy inaczej w umowie lub potwierdzeniu dyspozycji.
- Opłaty i prowizje w walutach przeliczamy na złote według aktualnego średniego kursu waluty. Znajdziesz go w naszej tabeli kursów walut.
- Zapewnij pieniądze na koncie głównym na opłaty i prowizje. Jeśli tych pieniędzy nie ma, możemy obciążyć Twoje konto ponad dostępne saldo lub nie zrealizować transakcji.
- Niektóre opłaty i prowizje obliczamy na podstawie wpływów na konto w poprzednim miesiącu kalendarzowym. Uwzględniamy wpłaty gotówkowe oraz przelewy na konto główne lub na konto walutowe. Nie bierzemy pod uwagę:
  - przelewów pomiędzy poszczególnymi kontami,
  - przelewów z innych kont u nas, których jesteś właścicielem lub do których jesteś pełnomocnikiem,
  - przelewów z zakończonej lokaty,
  - wypłat z kont oszczędnościowych,
  - przelewów na konto z tytułu odkupienia jednostek uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym, który oferujemy.
- Niektóre opłaty i prowizje obliczamy na podstawie transakcji bezgotówkowych kartą lub transakcji bezgotówkowych BLIK w danym okresie. Bierzemy pod uwagę daty wykonania tych transakcji.
- Punkt sprzedaży, który akceptuje transakcję kartą, może naliczyć dodatkową prowizję (tzw. surcharge). Jej wysokość nie zależy od nas. Pytania o tę prowizję kieruj bezpośrednio do punktu, w którym wykonujesz transakcję.

Usługi dodatkowe do konta

- Opisujemy tu produkty i usługi dodatkowe np.:
  - limit/debet w koncie,
  - bankowość elektroniczną,
  - autooszczędzanie,
  - lokaty,
  - konto oszczędnościowe,
  - program systematycznego oszczędzania,
  - ubezpieczenia karty,
  - powiadomienia SMS,
  - cashback.
- W regulaminie konta przyjmujemy zasadę – jeśli z usługi korzysta:
  - większość klientów – opisujemy ją w głównej części regulaminu (np. w oddzielnym rozdziale),
  - relatywnie niewielka liczba klientów – w rozdziale o usługach dodatkowych.Zamiast szczegółowo opisywać opłaty/prowizje, lepiej odesłać do taryfy.
- Jedną usługę opisujemy w jednym konkretnym miejscu (rozdziale), nie odsyłamy do innych punktów w regulaminie.
- W opisie usługi w treści regulaminu zawieramy informacje:
  - na czym polega usługa,
  - kiedy i jak klient może zacząć korzystać z tej usługi i jak może z niej zrezygnować,
  - co klient może zmienić (parametry).
- Możemy odesłać klienta do strony internetowej, np. z informacją o wariantach usługi.
- Rekomendujemy, aby był jeden regulamin konta i bankowości elektronicznej, chyba że nie jest to możliwe.

Zmiany taryf, regulaminów

- Zwracamy się bezpośrednio do odbiorcy, piszemy krótko, podajemy tylko najważniejsze informacje.
- Stosujemy punktowanie, tabele, wyliczenia i inne rozwiązania, które zwiększają przejrzystość.
- Unikamy długich zdań i trudnych słów.

Zamiast	Napisz
O zmianach Tabeli opłat i prowizji bank zawiadamia właściciela konta, w zakresie tego konta i świadczonych do niego usług, zgodnie z jego oświadczeniem, w sposób określony w § 93 ust. 1-6, nie później...	O zmianach w Tabeli opłat i prowizji poinformujemy Cię zgodnie z regulaminem. Wykorzystamy do tego wybraną przez Ciebie formę kontaktu.

- Wskazujemy konkretne terminy:
  - od kiedy obowiązują zmiany,
  - kiedy o nich powiadomimy,
  - ile klient ma czasu na reakcję.

Zamiast	Napisz
Bank może dokonać zmiany.	Możemy zmienić.

- W części, która dotyczy zmiany umowy i regulaminu, opisujemy:
  - czy zmiana umowy i regulaminu wymaga podpisania aneksu,
  - kiedy jednostronnie możemy zmienić umowę i regulamin (jakie zmiany wprowadzamy i na jakiej podstawie),
  - kiedy jednostronnie nie zmienimy umowy i regulaminu,
  - inne ważne informacje.

Przykład – zmiany taryf, regulaminów

- Zmiana umowy i regulaminu wymaga aneksu.
- Możemy jednak jednostronnie zmienić umowę lub regulamin bez aneksu z ważnych przyczyn, o ile te zmiany nie wpłyną na prawidłowe wykonanie umowy.
- W tabeli opisujemy zmiany, które nie wymagają aneksu.
- W części, która dotyczy zmiany opłat i prowizji, piszemy:
  - czy zmiana tabeli opłat wymaga podpisania aneksu,
  - kiedy jednostronnie możemy zmienić tabelę opłat (wskazujemy ważne przyczyny),
  - kiedy wprowadzamy nowe opłaty i prowizje.

Przykład – zmiany taryf, regulaminów

- Możemy jednostronnie zmienić wysokość opłat i prowizji, bez aneksu do umowy, tylko z ważnych przyczyn. Podajemy je w tabeli.
- Możemy zmienić nazwy lub opisy opłat i prowizji, jeśli:
  - zmieniamy nazwę usługi lub produktu, które oferujemy,
  - usuwamy oczywiste omyłki, błędy pisarskie, luki lub nieścisłości,
  - doprecyzowujemy opis,
  - zmienia się prawo lub zobowiązują nas do tego organy, które nadzorują naszą działalność.
- Zawsze możemy:
  - wycofać opłatę lub prowizję,
  - obniżyć opłatę lub prowizję – na stałe lub okresowo,
  - wprowadzić korzystniejsze warunki naliczania opłat i prowizji, które nie zwiększą Twoich obciążeń finansowych.

Zmiany taryf, regulaminów

- W części, która dotyczy komunikacji zmian, opisujemy:
  - w jakim terminie powiadomimy klientów o zmianach,
  - jak prześlemy tę informację,
  - co klienci znajdą w informacji o zmianach,
  - co klienci muszą zrobić, jeśli nie zgadzają się na zaproponowane zmiany,
  - jakie zmiany wprowadzamy bez uprzedzenia.

Przykład – zmiany taryf, regulaminów

- O proponowanych zmianach w umowie, regulaminie lub tabeli opłat informujemy Cię najpóźniej 2 miesiące przed ich wejściem w życie.
- Prześlemy je na trwałym nośniku. Umożliwia on zastąpienie dokumentów papierowych ich elektronicznymi odpowiednikami.
- W informacji o proponowanych zmianach podamy podstawy prawne i faktyczne okoliczności zmian.

Sekcja reklamacyjna (schemat)

W sekcji reklamacyjnej przydadzą się dobre nagłówki – dzięki nim odbiorca szybko znajdzie informacje, co, gdzie i jak.

Jak składać reklamacje

Jeśli sposobów jest wiele, dobrze je:

- przedstawić w formie tabeli/graficznie,
- rozdzielić punktami.

Co powinno się znaleźć w reklamacji

- W swojej reklamacji podaj nam: informacja 1, informacja 2.
- Jeśli informacji jest dużo, zastosuj listę i używaj punktów.

Kiedy rozpatrzemy Twoją reklamację

- Podaj standardowy czas.
- Dodaj wyjątki (np. czasem reklamację będziemy rozpatrywać dłużej).

Co zrobić, gdy zwykła reklamacja nie wystarczy

- Pozasądowe rozwiązania sporów konsumenckich (podaj źródła).

Bezpieczeństwo – na przykładzie karty do konta

- Piszemy osobowo, zwracamy się bezpośrednio do odbiorcy.
- Podajemy tylko najważniejsze informacje. Dbamy o to, by teksty były precyzyjne i praktyczne – klient powinien od razu wiedzieć, co ma zrobić w trudnej sytuacji.
- Grupujemy informacje, stosujemy punkty, wyliczenia. Jeśli klient ma kilka możliwości, przedstawiamy je w tabeli, np.:
  - rodzaje transakcji kartą możemy umieścić w tabeli i połączyć z miejscem, gdzie klient może tak zapłacić,
  - odpowiedzialność klienta za transakcje kartą dzielimy na trzy punkty: kiedy klient nie odpowiada za nieautoryzowane transakcje, kiedy – do równowartości 50 euro, a kiedy – w pełnej wysokości.
- Unikamy kancelaryzmów (np. „posiadacz jest zobowiązany”, „dokonać wypłaty”), angielskich kalek („card carrier”) czy branżowych sformułowań (2-D Secure). Trudne zwroty możemy tłumaczyć w specjalnie wyróżnionych (np. spójną infografiką) ramkach.
- Gdy piszemy o bezpieczeństwie:
  - pokazujemy konsekwencje nieostrożności, ale nie grozimy i nie straszymy,
  - wskazujemy konkretne sytuacje, w których klient powinien skontaktować się z bankiem,
  - odsyłamy do miejsca, gdzie klient może dowiedzieć się więcej o bezpieczeństwie w sieci (np. na stronie internetowej).

Zawartość	Przykłady zapisów
Jak złożysz wniosek o kartę • Podstawowe zasady, np. do jakich kont i ile kart wydajemy. • Karty do konta wspólnego. • Karty dodatkowe, np. dla pełnomocników. • Kiedy można złożyć wniosek. • Co powinien zawierać wniosek. • Jak złożyć wniosek. • Zmiana danych – co wtedy. • Inne informacje.	Dla jednej osoby wydajemy tylko jedną kartę do każdego konta. W tabeli opłat znajdziesz nazwy kart dla danego konta. Wniosek o kartę możesz złożyć w dowolnym czasie. Na Twój wniosek możemy wydać kartę innej osobie.

Bezpieczeństwo – na przykładzie karty do konta

Zawartość	Przykłady zapisów
Jak dostarczymy kartę i PIN • W jaki sposób i w jakim czasie prześlemy kartę i PIN. • Co klient ma zrobić, gdy otrzyma kartę. • Aktywacja karty. • Zmiana PIN-u. • Wznowienie karty. • Rezygnacja z karty. • Co klient ma zrobić, jeśli nie otrzyma karty lub PIN-u. • Duplikat karty.	Kartę wysyłamy listownie na Twój adres korespondencyjny, w ciągu 7 dni od złożenia wniosku. PIN możemy przekazać Ci na dwa sposoby: • udostępnić w bankowości elektronicznej, • wysłać na adres korespondencyjny. Gdy otrzymasz kartę: • podpisz ją, • aktywuj. Informacje, jak aktywować kartę, znajdziesz w liście z kartą lub na naszej stronie internetowej.
Jak bezpiecznie korzystać z karty • Kto może korzystać z karty. • Jak przechowywać kartę i PIN. • Jak chronić PIN, numer karty i kod CVV. • Kiedy i w jaki sposób powiadomić bank o problemach z bezpieczeństwem. • Zasady bezpieczeństwa przy płatnościach w internecie.	Tylko osoba, której dane są na karcie, może jej używać. Odpowiadasz za transakcje wszystkimi kartami, które wydaliśmy do Twojego konta. Chroń kartę i przechowuj ją w bezpiecznym miejscu. Nikom nie przekazuj PIN-u do karty. Nie przechowuj PIN-u razem z kartą. Zgłoś nam jak najszybciej, że... Więcej informacji o tym, jak bezpiecznie płacić w internecie, znajdziesz na naszej stronie internetowej.

Bezpieczeństwo – na przykładzie karty do konta

Zawartość	Przykłady zapisów
Jak realizować transakcje kartą • Gdzie można używać karty. • Rodzaje transakcji kartą. • Limity płatności. • Autoryzacja transakcji. • Inne informacje (np. płatności zbliżeniowe, usługa DCC).	Możesz używać karty w Polsce i za granicą. Sposób autoryzacji zależy od typu transakcji. Aby autoryzować transakcję, możesz: • wprowadzić PIN na terminalu, • podpisać się na wydruku z terminalu, • ... Na Twój wniosek w każdej chwili możemy wyłączyć lub ponownie włączyć transakcje zbliżeniowe. Nie możesz odwołać transakcji po jej autoryzacji.
Jak rozliczamy transakcje kartą • Ogólne informacje o karcie wielowalutowej. • Waluta transakcji a obciążane konto (np. tabela Waluta transakcji – z jakiego konta pobierzemy pieniądze). • Przewalutowanie – kiedy i jak je robimy. • Terminy rozliczeń (np. tabela: jaka transakcja – do kiedy ją rozliczymy). • Różnice między transakcjami online a offline. • Przykłady przewalutowań.	Twoja karta jest wielowalutowa. Możesz nią płacić pieniędzmi z Twoich kont w różnych walutach. Konto, z którego pobierzemy pieniądze, zależy od waluty transakcji. Jeśli waluta transakcji jest taka sama jak waluta konta, nie robimy przewalutowania.

Bezpieczeństwo – na przykładzie karty do konta

Zawartość	Przykłady zapisów
Kiedy odpowiadasz za transakcje kartą • Odpowiedzialność klienta za nieautoryzowane transakcje z podziałem na trzy punkty: ○ kiedy klient nie odpowiada za nieautoryzowane transakcje, ○ kiedy klient odpowiada do równowartości 50 euro, ○ kiedy klient odpowiada w pełnej wysokości.	Nie odpowiadasz za nieautoryzowane transakcje kartą, jeśli: • zgłosisz nam, że... • ... Odpowiadasz za nieautoryzowane transakcje do równowartości 50 euro do momentu, w którym zgłosisz nam utratę karty. Odpowiadasz za nieautoryzowane transakcje kartą w pełnej wysokości, jeśli: • ...
Kiedy możemy zablokować kartę • Sytuacje, w których blokujemy kartę (krótko i praktycznie). • Jak powiadomimy klienta o blokadzie. • Kiedy odblokujemy kartę. • Co musi zrobić klient, by znów korzystać z karty.	Jeśli trzykrotnie podasz błędny PIN, zablokujemy kartę. Informację o blokadzie karty prześlemy: • telefonicznie, • w bankowości internetowej. W dowolnym momencie możesz zablokować swoją kartę. Jest to dobre rozwiązanie, gdy nie możesz jej znaleźć, ale masz pewność, że nikt inny z niej nie korzysta.
Jak zastrzec kartę • Przypadki, w których możemy zastrzec kartę. • Gdzie i jak można zastrzec kartę. • Jak uzyskać nową kartę.	Gdy zastrzeżesz kartę, już z niej nie skorzystasz. Zastrzeżenia nie możesz odwołać.

Rozwiązanie lub wypowiedzenie umowy

- Unikamy urzędowych zwrotów.
- Piszemy z perspektywy klientów – o tym, co dla nich jest ważne.
- Stosujemy układ: pytanie-odpowieź. Dzięki temu trudne zagadnienia są bardziej przejrzyste i zrozumiałe.
- Piszemy szczerze i konkretnie o warunkach wypowiedzenia np. „Możemy wypowiedzieć Ci umowę, jeśli na Twoim koncie przez 6 miesięcy nie będzie obrotów”, zamiast „brak aktywności na koncie, utrzymujący się dłużej niż 6 miesięcy, może skutkować wypowiedzeniem umowy przez bank”.

Przykład – rozwiązanie lub wypowiedzenie umowy

Kiedy możesz wypowiedzieć umowę o konto i jak to zrobisz

- Możesz wypowiedzieć umowę w dowolnym momencie, bez podawania przyczyny. Musisz to zrobić na piśmie, w dowolnym oddziale lub listownie. Dotyczy to również umowy o kartę.
- Jeśli nie umówimy się inaczej, okres wypowiedzenia wynosi miesiąc i liczy się od dnia, w którym otrzymamy Twoje wypowiedzenie.
- Do końca umowy spłacić całe zadłużenie i zapłacić wszystkie opłaty za ten okres.

Kiedy możemy Ci wypowiedzieć umowę o konto

- Możemy wypowiedzieć Ci umowę tylko z ważnych przyczyn. Musimy to zrobić na piśmie i podać przyczyny wypowiedzenia. Okres wypowiedzenia, gdy my wypowiadamy umowę, wynosi 2 miesiące od dnia, gdy otrzymasz wypowiedzenie.
- Możemy Ci wypowiedzieć umowę, gdy:
  - na Twoim koncie lub koncie walutowym przez 6 miesięcy nie będzie obrotów (np. nie będzie wpłat, wypłat, przelewów), a jedyne transakcje to dopisywanie i wypłacanie odsetek,
  - na Twoim koncie oszczędnościowym przez 6 miesięcy nie będzie minimalnego salda, jakie określiliśmy w umowie, nie będzie obrotów przez 6 miesięcy (np. nie będzie wpłat, wypłat, przelewów lub nie będziesz płacić opłat i prowizji, które pobieramy zgodnie z taryfą/cennikiem),
  - na koncie do lokaty – przez 6 miesięcy od dnia ostatniego przelewu pieniędzy z lokaty – nie będzie dodatniego salda (czyli nie przelejesz na to konto dodatkowych pieniędzy),
  - jeśli zawarliśmy umowę na określony czas, to po upływie tego czasu rozwiążemy umowę.

Rozwiązanie lub wypowiedzenie umowy

Przykład – rozwiązanie lub wypowiedzenie umowy

- przez 3 miesiące od otwarcia konta nie wpłynęły na nie pieniądze,
- na koncie jest niespłacone zadłużenie przeterminowane,
- nie możemy dłużej oferować danego konta na dotychczasowych zasadach, ponieważ istotnie zmieniły się warunki usług kurierskich, informatycznych, telekomunikacyjnych, pocztowych, płatniczych, rozliczeniowych (np. dostawcy tych usług przestaną je świadczyć i nie będziemy mogli przez to dotrzymać umowy),
- utracisz zdolność do czynności prawnych (w sytuacjach, gdy taka zdolność jest potrzebna do prowadzenia konta),
- nie możemy dotrzymać naszych obowiązków, które wynikają z ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu,
- będziemy podejrzewać, że pieniądze na Twoim koncie pochodzą z przestępstwa lub mają związek z przestępstwem,
- mimo wymogów prawnych podasz nam nieprawdziwe informacje na temat...,
- korzystasz z umowy w sposób sprzeczny z jej postanowieniami i przeznaczeniem, np. korzystasz z konta do prowadzenia działalności gospodarczej.

— Co się dzieje z pieniędzmi z konta po zakończeniu umowy

Gdy wypowiedzasz umowę, możesz wskazać numer konta, na który mamy przelać pieniądze. Możesz też wypłacić je w oddziale lub bankomacie. Jeśli tego nie zrobisz....

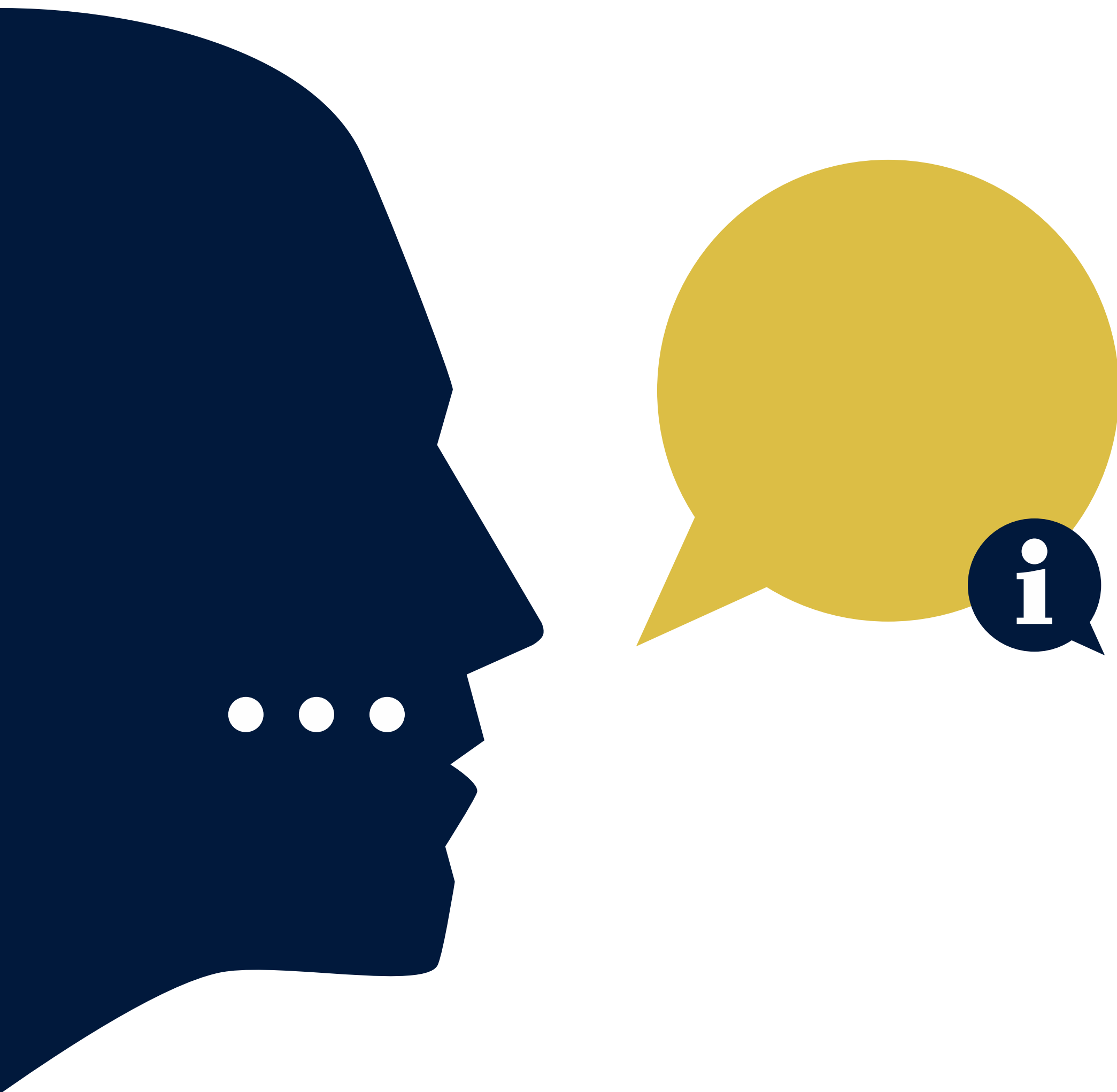
— Co się dzieje z Twoją kartą po zakończeniu umowy

Umowa o kartę automatycznie rozwiązuje się razem z umową o konto. W dniu rozwiązania umowy unieważnimy Twoją kartę. Możesz ją zwrócić w dowolnym oddziale.

Cennik – tabela opłat i prowizji

W tej części znajdziesz:

- rekomendacje językowe, które dotyczą cenników,
- najważniejsze propozycje zmian językowych w cennikach,
- rekomendacje, które dotyczą zawartości i układu tabel,
- przykład cennika (konto osobiste),
- propozycję słownika.

Rekomendacje językowe

- Dążymy do tego, aby maksymalnie upraszczać język. Wprowadzamy proste określenia usług.
- Stosujemy uproszczone nazwy w tabelach. Na końcu umieszczamy słownik z wykazem usług reprezentatywnych. Wyjaśniamy prosto pojęcia z tego wykazu.
- Upraszczamy i skracamy akapity oraz poszczególne części taryfy.
- Dzielimy tabelę na więcej sekcji i odnosimy się do spisu treści.
- Stawiamy na bezpośrednie zwroty do klienta, np. kiedy nie zapłacisz za prowadzenie konta.

Najważniejsze propozycje zmian językowych

Zamiast	Napisz
rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe oraz karty debetowe w formie tradycyjnej	konta osobiste i karty do konta
tytuł prowizji opłaty	ile zapłacisz za...
prowadzenie rachunku płatniczego	prowadzenie konta
karta debetowa	karta do konta/karta płatnicza
polecenie przelewu	przelew
za pośrednictwem usługi bankowości elektronicznej	przez internet
za pośrednictwem usługi bankowości telefonicznej	przez telefon/na infolinii
warunki bezpłatności	kiedy nie zapłacisz za...
przelew poprzez usługę bankowości elektronicznej	przelew internetowy
dokonać	zrobić, zrealizować, wykonać
posiadacz	klient/Ty/właściciel (w zależności od kontekstu)
uiszczać	płacić/opłacać
należna	do zapłacenia
dedykowany/dedykowana	jest dla, przeznaczony, dla

Zawartość i układ tabel

Ogólne zasady

- Staramy się maksymalnie skracać treści, które znajdują się w tabeli.
- Dodajemy spis treści – czytelny i prosty (bardzo krótkie zdania, mała liczba kategorii).
- Wprowadzamy słowniczek pojęć i definicji.
- Czcionka powinna być czytelna, nie za mała (rozmiar minimum to 10). Staramy się stosować neutralne czcionki, powszechnie znane i czytelne.

Układ i wygląd tabeli

- Tabela powinna być przejrzysta oraz czytelna na pierwszy rzut oka.
- Stosujemy prosty podział wierszy.
- Wyraźnie oddzielamy produkty aktualne i produkty wycofane z oferty.
- Możemy stosować kolory, aby ułatwić lekturę (rozdzielić poszczególne elementy tabeli). Kolory powinny:
  - pomagać w odnalezieniu interesującej informacji, a nie przeszkadzać w jej odczytaniu,
  - być w neutralnym odcieniu (niejaskrawe), najlepiej charakterystyczne dla danego banku.
- Zamiast osobnych wierszy/kolumn „Warunki zwalniające z opłat” dodajemy punkty: „Kiedy nie zapłacisz za prowadzenie konta, Kiedy nie zapłacisz za korzystanie z karty”
- Wszystkie przypisy umieszczamy na końcu tabeli. Dążymy do tego, aby było ich jak najmniej.
- Unikamy odsyłania na koniec tekstu, jeśli wyjaśnienie jest bardzo krótkie.

Spis treści

- Spis treści nie powinien być tabelą.
- Spis treści powinien znajdować się na drugiej stronie taryfy, zaraz po stronie tytułowej.
- Staramy się, aby cały spis treści zmieścił się na jednej stronie.

Zawartość i układ tabel

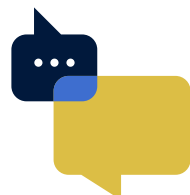
- Możemy stosować układ poziomy lub pionowy (spójnie z całym dokumentem). Jeśli w układzie poziomym spis treści jest zbyt długi, dzielimy go na dwie kolumny.
- Tytuły rozdziałów i podrozdziałów powinny być jak najkrótsze.
- W spisie treści umieszczamy hiperłącza do konkretnych rozdziałów/podrozdziałów.
- Nazwy rozdziałów powinny być wyróżnione, np. innym kolorem lub pogrubione.
- Nazwy podrozdziałów staramy się również wyróżniać, ale inaczej niż nazwy rozdziałów.
- Numery stron umieszczamy po prawej stronie.

Kolejność opłat

- Porządkujemy opłaty – od najczęściej do najrzadziej używanych. Dzięki temu nie trzeba ich czytać.
- Staramy się jak najwyżej umieszczać płatności mobilne i internetowe.
- Byłoby idealnie, gdyby każdy bank wypracował własną kolejność – na podstawie analiz tego, z których usług jego klienci korzystają najczęściej.
- Możemy na początku tabeli umieścić kompendium najważniejszych informacji – najlepiej w formie one pagera/grafiki/grafu.
- Możemy stosować linki interaktywne do tabeli.

Słownik

- Słownik umieszczamy na końcu, ale uprzedzamy o tym na początku (Co należy wiedzieć, zanim zapoznasz się z taryfą – na końcu znajdziesz słownik).
- Słownik ma formę tabeli – zgodnie ze wzorem ze str. 41.
- Pojęcia układamy w kolejności alfabetycznej.

Przykład cennika

Za co płacisz	Ile zapłacisz
Konto i karta	
Prowadzenie konta – miesięcznie	10 zł lub 0 zł – jeśli spełnisz jeden z warunków/jeśli spełnisz wszystkie poniższe warunki: • w danym miesiącu na Twoje konto wpłynie minimum 1 500 zł z innego banku • inne ...
Wydanie karty	0 zł
Obsługa karty – miesięcznie	5 zł lub 0 zł – jeśli ...
Płatności	
BLIK (płatność w sklepie, przez internet, przelew na telefon i zbliżeniowo)	0 zł
Płatność kartą (w sklepach stacjonarnych i przez internet)	0 zł
Przelew wewnętrzny przez internet i w oddziale: • między Twoimi kontami w naszym banku • na inne konto w naszym banku	0 zł

Przykład cennika

Za co płacisz	Ile zapłacisz
Przelew w złotych na konto w innym banku w Polsce: • przez internet (w tym przez aplikację mobilną) • przez telefon (infolinia) • w oddziale lub w placówce partnerskiej	0 zł 5 zł 8 zł
Przelew natychmiastowy przez internet (w tym przez aplikację mobilną)	5 zł
Przelew zagraniczny: • przelew SEPA przez internet • przelew zagraniczny przez internet lub przez telefon (infolinia) • w oddziale	0 zł 30 zł zwykły lub 45 zł pilny lub 50 zł ekspresowy 50 zł zwykły lub 65 zł pilny lub 70 zł ekspresowy
Wypłata i wpłata gotówki	
Wypłata gotówki:	
• w bankomatach naszego banku w Polsce	0 zł
• w bankomatach sieci ..., ..., innego banku lub innej sieci w Polsce	2,50 zł lub 0 zł – jeśli ...
• w bankomatach za granicą	5 zł lub 2,50 zł – jeśli wypłacasz EUR na terytorium państw UE lub 0 zł – jeśli ...
• wypłata BLIK we wszystkich bankomatach (autoryzacja kodem BLIK)	0 zł
• w oddziale lub w placówce partnerskiej	0 zł

Przykład cennika

Za co płacisz	Ile zapłacisz
Wpłata gotówki:	
we wpłatomatach naszego banku	0,2%, minimum 1 zł
we wpłatomatach sieci ...	0,35%, minimum 1 zł
we wpłatomatach pozostałych sieci	0,6%, minimum 1 zł
w oddziale	0 zł
w ...	0 zł
Inne	
Powiadomianie SMS o zdarzeniach na koncie	0,50 zł lub 0 zł – jeśli ...

Tabela zawiera skrót najważniejszych opłat związanych z Twoim kontem. Szczegółowe warunki prowadzenia konta oraz naliczania opłat znajdziesz w: (tutaj wskażmy regulamin i odwołanie do taryfy).

Słownik

Co oznaczają nazwy, których używamy w tabeli		Jak to opisuje ustawa o usługach płatniczych	
Nazwa	Definicja	Nazwa	Definicja
Bezgotówkowa transakcja kartą do konta za granicą	Transakcja, która polega na tym, że płacisz kartą do konta za towary lub usługi za granicą (w Unii Europejskiej, Norwegii, Islandii lub Liechtensteinie). Możesz płacić w terminalach, zbliżeniowo (kartą, telefonem lub innym urządzeniem) oraz przez internet.	Transgraniczna transakcja płatnicza przy użyciu karty debetowej do płatności bezgotówkowych	Usługa polegająca na wykonywaniu bezgotówkowych transakcji płatniczych przy użyciu karty debetowej na terytorium innego państwa członkowskiego z fizycznym wykorzystaniem karty oraz bez fizycznego wykorzystania karty.
Dostęp do konta przez internet	Dzięki tej usłudze masz dostęp do konta przez internet – w naszym serwisie internetowym i aplikacji mobilnej. Możesz sprawdzać, ile pieniędzy masz na koncie, zmieniać limity dla płatności przez internet i kartą do konta oraz składać inne zlecenia.	Usługa bankowości elektronicznej	Usługa polegająca na dostępie do rachunku płatniczego przez Internet, umożliwiająca sprawdzenie salda rachunku płatniczego, zmianę limitów dla płatności bezgotówkowych i transakcji dokonywanych przy użyciu karty debetowej lub złożenie innego rodzaju dyspozycji do rachunku.
Dostęp do konta przez telefon	Dzięki tej usłudze masz dostęp do konta za pośrednictwem infolinii. Możesz tu sprawdzić, ile pieniędzy masz na koncie i składać różne zlecenia.	Usługa bankowości telefonicznej	Usługa polegająca na dostępie do rachunku płatniczego przez telefon za pośrednictwem infolinii dostawcy, umożliwiająca w szczególności sprawdzenie salda rachunku płatniczego lub złożenie innego rodzaju dyspozycji do rachunku.

Słownik

Co oznaczają nazwy, których używamy w tabeli		Jak to opisuje ustawa o usługach płatniczych	
Gotówkowa transakcja kartą do konta za granicą	Transakcja, która polega na tym, że wypłacasz gotówkę w bankomacie, banku lub terminalu za granicą (w Unii Europejskiej, Norwegii, Islandii lub Liechtensteinie).	Transgraniczna transakcja płatnicza przy użyciu karty debetowej do płatności gotówkowych	Usługa polegająca na wypłacie środków pieniężnych z rachunku płatniczego konsumenta na terytorium innego państwa członkowskiego za pomocą urządzenia umożliwiającego taką wypłatę lub w placówce dostawcy.
Kredyt w koncie	Usługa, dzięki której możesz korzystać z dodatkowych pieniędzy, jeśli wykorzystasz te, które masz na koncie. Aby skorzystać z tej usługi musisz mieć u nas konto, zdolność kredytową i podpisać z nami umowę o kredyt w koncie.	Kredyt w rachunku płatniczym	Umowa o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, który kredytodawca udostępnia konsumentowi umożliwiając dysponowanie środkami pieniężnymi w wysokości przekraczającej środki pieniężne zgromadzone na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym konsumenta.
Obsługa karty do konta	Usługa, dzięki której możesz korzystać z karty w ramach pieniędzy, które masz na koncie.	Obsługa karty debetowej	Usługa umożliwiająca płatnikowi korzystanie z karty płatniczej, o której mowa w art. 2 pkt 15a ustawy, jeśli kwota każdej transakcji dokonanej przy użyciu karty obciąża saldo rachunku płatniczego płatnika.
Obsługa karty kredytowej	Usługa, która polega na tym, że pożyczamy Ci pieniądze i udostępniamy je na karcie kredytowej. Każda transakcja kartą kredytową zmniejsza tę kwotę.	Obsługa karty kredytowej	Usługa umożliwiająca płatnikowi korzystanie z karty płatniczej, o której mowa w art. 2 pkt 15a ustawy, jeśli kwota każdej transakcji dokonanej przy użyciu karty pomniejsza ustalony limit kredytowy.

Słownik

Co oznaczają nazwy, których używamy w tabeli		Jak to opisuje ustawa o usługach płatniczych	
Polecenie zapłaty	Dzięki tej usłudze będziemy przekazywać określoną kwotę z Twojego konta na inne konto. Wysokość tej kwoty określa odbiorca (np. Twój dostawca prądu), a Ty musisz udzielić na to zgody: nam, odbiorcy i bankowi odbiorcy.	Polecenie zapłaty	Usługa płatnicza polegająca na obciążeniu określoną kwotą rachunku płatniczego płatnika na skutek transakcji płatniczej zainicjowanej przez odbiorcę, dokonywanej na podstawie zgody, której płatnik udzielił odbiorcy, dostawcy odbiorcy lub dostawcy płatnika.
Powiadomienie SMS	SMS, który wyślemy na Twój telefon z informacjami o Twoim koncie lub operacji na nim.	Powiadomienie SMS	Usługa polegająca na przekazywaniu komunikatów dotyczących rachunku płatniczego za pośrednictwem wiadomości SMS.
Prowadzenie konta	Usługa, dzięki której możemy: • otworzyć i zamknąć Ci konto, • przechowywać na nim Twoje pieniądze, • realizować Twoje płatności: wpłaty, wypłaty, przelewy.	Prowadzenie rachunku płatniczego	Usługa polegająca na prowadzeniu rachunku płatniczego na rzecz konsumenta, umożliwiającą przechowywanie środków pieniężnych konsumenta oraz wykonywanie transakcji płatniczych, łącznie z usługą otwarcia lub zamknięcia rachunku płatniczego konsumenta.

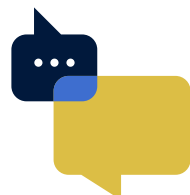
Co oznaczają nazwy, których używamy w tabeli		Jak to opisuje ustawa o usługach płatniczych	
Przelew	Usługa, dzięki której prześlemy określoną kwotę: • w złotych z Twojego konta na dowolne konto w innym banku, • w walucie obcej (innej niż euro) na dowolne konto w banku zagranicznym, • w euro na dowolne konto w banku zagranicznym, który działa poza Unią Europejską, Islandią, Norwegią, Liechtensteinem, Szwajcarią, Wielką Brytanią, Andorą, San Marino, Watykanem, Monako.	Polecenie przelewu	Usługa płatnicza polegająca na uznaniu rachunku płatniczego odbiorcy, w przypadku gdy transakcja płatnicza z rachunku płatniczego płatnika jest dokonywana przez dostawcę usług płatniczych prowadzącego rachunek płatniczy płatnika na podstawie dyspozycji udzielonej przez płatnika, z wyłączeniem polecenia przelewu wewnętrznego, polecenia przelewu SEPA i polecenia przelewu w walucie obcej.
Przelew SEPA	Usługa, dzięki której prześlemy określoną kwotę w euro z Twojego konta na konto prowadzone w bankach, które działają na terenie Unii Europejskiej, Islandii, Norwegii, Liechtensteinu, Szwajcarii, Wielkiej Brytanii, Andory, San Marino, Watykanu, Monako (tzw. jednolity obszar płatności w euro). Jest to rodzaj przelewu zagranicznego/walutowego.	Polecenie przelewu SEPA	Usługa inicjowana przez płatnika polegająca na umożliwieniu przekazania środków pieniężnych w euro z rachunku płatniczego płatnika na rachunek płatniczy odbiorcy, jeśli obaj dostawcy lub jeden z dostawców wykonują działalność na obszarze jednolitego obszaru płatności w euro (SEPA).

Słownik

Co oznaczają nazwy, których używamy w tabeli		Jak to opisuje ustawa o usługach płatniczych	
Przelew wewnętrzny	Usługa, dzięki której prześlemy określoną kwotę z Twojego konta na dowolne konto złotówkowe w naszym banku.	Polecenie przelewu wewnętrznego	Usługa inicjowana przez płatnika polegająca na umożliwieniu przekazania środków pieniężnych między rachunkami płatniczymi prowadzonymi przez tego samego dostawcę.
Przelew w walucie obcej	Usługa, dzięki której prześlemy określoną kwotę w walucie obcej (innej niż euro) z Twojego konta na konto prowadzone w innym banku krajowym w walucie obcej (innej niż euro).	Polecenie przelewu w walucie obcej	Usługa inicjowana przez płatnika polegająca na umożliwieniu przekazania środków z krajowego rachunku płatniczego płatnika u dostawcy na krajowy rachunek płatniczy odbiorcy u dostawcy w walucie innej niż złoty oraz euro.
Przygotowanie zestawienia transakcji na koncie	Zestawienie wszystkich transakcji na Twoim koncie za wybrany przez Ciebie okres. Zestawienie przygotowujemy na Twoją prośbę. Możemy je wydrukować lub przekazać elektronicznie.	Sporządzenie zestawienia transakcji płatniczych	Usługa inicjowana przez płatnika polegająca na sporządzeniu przez dostawcę prowadzącego rachunek płatniczy zestawienia transakcji wykonanych w ramach rachunku płatniczego w danym okresie, w postaci papierowej albo elektronicznej.
Wpłata gotówki	Dzięki tej usłudze wpłacisz gotówkę na swoje konto we wpłatomacie, bankomacie z funkcją wpłaty lub w oddziałach banku.	Wpłata gotówki	Usługa polegająca na wpłacie gotówki na rachunek płatniczy konsumenta za pomocą urządzenia umożliwiającego taką wpłatę lub w placówce dostawcy.

Co oznaczają nazwy, których używamy w tabeli		Jak to opisuje ustawa o usługach płatniczych	
Wydanie karty (do konta lub kredytowej)	Możesz dostać od nas kartę (do konta lub kredytową), dzięki której wypłacisz gotówkę i zapłacisz bezgotówkowo za towary lub usługi (również w internecie). Ważne, aby osoba lub firma, której płacisz, akceptowała naszą kartę.	Wydanie karty płatniczej	Usługa polegająca na wydaniu karty płatniczej tj. karty uprawniającej do wypłaty gotówki lub umożliwiającej złożenie zlecenia płatniczego za pośrednictwem akceptanta lub agenta rozliczeniowego, akceptowaną przez akceptanta w celu otrzymania przez niego należnych mu środków, w tym kartę płatniczą w rozumieniu art. 2 pkt 15 rozporządzenia (UE) 2015/751 w sprawie opłat interchange w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę.
Wydanie zaświadczenia o koncie	Zaświadczenie, które wydamy na Twoją prośbę. Znajdziesz w nim informacje o Twoim koncie lub usługach, które Ci świadczymy.	Wydanie zaświadczenia o posiadanym rachunku płatniczym	Usługa polegająca na wydaniu przez dostawcę prowadzącego rachunek płatniczy zaświadczenia z informacjami o rachunku płatniczym lub usługach świadczonych konsumentowi.
Wypłata gotówki	Dzięki tej usłudze wypłacisz gotówkę z Twojego konta w bankomacie, kasie (terminalu płatniczym) w wybranych sklepach lub w oddziałach banku.	Wypłata gotówki	Usługa polegająca na wypłacie gotówki z rachunku płatniczego konsumenta za pomocą urządzenia umożliwiającego taką wypłatę lub w placówce dostawcy.
Zlecenie stałe	Dzięki tej usłudze będziemy cyklicznie przekazywali określoną kwotę pieniędzy z Twojego konta na konto odbiorcy, którego nam wskażesz. Ty decydujesz o wysokości tej kwoty.	Zlecenie stałe	Usługa inicjowana przez płatnika polegająca na cyklicznym przekazywaniu środków pieniężnych w określonej wysokości z rachunku płatniczego płatnika na rachunek płatniczy odbiorcy.

Drugą część Dobrych praktyk prostej komunikacji bankowej opracowała Grupa robocza ds. prostej komunikacji bankowej przy Związku Banków Polskich. Prace rozpoczęły się w 2021 roku.

Osoby, które przyczyniły się do powstania drugiej części Dobrych praktyk prostej komunikacji bankowej:

- **Ewelina Ambroziak**, PKO BP SA,
- **Justyna Białowąs**, PKO BP SA,
- **Katarzyna Guła**, Bank Pekao SA,
- **Norbert Jeziolowicz**, Związek Banków Polskich,
- **Emilia Kaliszewska**, Alior Bank SA,
- **Iwona Kowalska**, Bank Pekao SA,
- **Monika Kowalska**, PKO BP SA,
- **Jarosław Leymańczyk**, Alior Bank SA,
- **Agnieszka Muszyńska-Szymczak**, mBank SA,
- **Dorota Ordon**, Nest Bank SA,
- **Paulina Plewczyńska**, mBank SA,
- **Beata Ramczykowska**, Alior Bank SA,
- **Małgorzata Remisiewicz**, mBank SA,
- **Jerzy Rymkiewicz**, Bank Pekao SA,
- **Dorota Strąbska**, Santander Bank Polska SA,
- **Aleksandra Wasiluk**, mBank SA,
- **Karolina Tomczak**, PKO BP SA,
- **Eliza Zwolińska**, Związek Banków Polskich.

Osoby do kontaktu

Norbert Jeziolowicz
norbert.jeziolowicz@zbp.pl

Eliza Zwolińska
eliza.zwolinska@zbp.pl

